

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **S., a. s., P., L.**, IČO: X., proti žalovanému **S. S., a. s., B., T.**, IČO: X., zastúpenému advokátom JUDr. Ľ. F., B., A. T., E., o zaplatenie **5 783 373,69 eur s príslušenstvom**, vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 34Cb 59/02, na dovolanie žalovaného proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, z 13. decembra 2012, č. k. 2Obo 67/2012-771, takto

r o z h o d o l :

Napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. decembra 2012, č. k. 2Obo 67/2012-771 sa **m e n í** tak, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 7. júla 2009, č. k. 34Cb 59/02-614 sa **z r u š u j e** a konanie **z a s t a v u j e**.

Žiadnemu z účastníkov sa náhrada trov konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 7. júla 2009, č. k. 34Cb 59/2002-614 vyhovel žalobe a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 5 783 373, 69 eur (174 229 916 Sk) spolu s 15,76 % úrokom z omeškania od 19. mája 2000 do zaplatenia a 53 515,56 eur náhrady trov konania.

Rozhodol tak s odôvodnením, že žalobca bol v rozhodujúcom období podľa výpisu zo Strediska cenných papierov výlučným vlastníkom zaknihovaných akcií emitenta V., a. s., ISIN: CS0005044155 v celkovom počte 1 051 603 ks, ktoré 22. októbra 1999 dvoma zmluvami o kúpe cenných papierov odpredal spoločnosti D. L. v počte 816 131 ks za

dohodnutú kúpnu cenu 250 Sk/1 akcia, v celkovej sume 204 032 750 Sk a spoločnosti C. N. T. L. v počte 235 472 ks za dohodnutú kúpnu cenu 250 Sk/1 akcia, v celkovej sume 58 868 000 Sk. Následne 18. mája 2000 spoločnosti D. L. a C. N. T. L. ako predávajúci uzavreli so žalovaným, ako kupujúcim zmluvy o kúpe cenných papierov, ktorými spoločnosť D. L. odpredala žalovanému 816 131 ks zaknihovaných akcií emitenta V., a. s., ISIN:0005044155 po 250 Sk/1 akcia, za celkovú kúpnu cenu 204 032 750 Sk a spoločnosť C. N. T. L. odpredala žalovanému 235 472 ks zaknihovaných akcií emitenta V., a. s., ISIN: 0005044155 po 250 Sk/1 akcia, za celkovú kúpnu cenu 58 868 000 Sk. V konaní bolo preukázané, že prevody týchto akcií boli podľa potvrdenia Centrálného depozitára cenných papierov SR, a. s., z 27. októbra 2005 završené registráciou prevodu v prospech nadobúdateľa T., a. s., B., prostredníctvom obchodníka s cennými papiermi S. S., a. s.

Na základe uvedeného vznikla žalobcovi pohľadávka z titulu kúpnej ceny v sume 204 032 750 Sk a 58 868 000 Sk voči spoločnostiam D. L. a C. N. T. L. a v rovnakej výške týmto spoločnostiam vznikla pohľadávka voči žalovanému.

Žalovaný v deň uzavretia zmluvy o kúpe cenných papierov uzavrel ako postupca so spoločnosťou D. L. a C. N. T. L. ako postupníkmi zmluvy o odplatnom postúpení časti pohľadávky, ktorú mal mať žalovaný voči spoločnosti V., a. s., K. v sume 378 262 666 Sk z titulu nesplateného záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o spätnom odkúpení akcií zo 17. decembra 1997 v znení dodatkov 1 až 4. Týmto zmluvami postúpil žalovaný na spoločnosť D. L. časť pohľadávky voči spoločnosti V., a. s., K. vo výške 293 562 666 Sk za dohodnutú odplatu 204 032 750 Sk, teda za cenu rovnajúcu sa cene, ktorú postupca dlhoval postupníkovi za akcie V., a. s. Takou istou zmluvou postúpil žalovaný na spoločnosť C. N. T. L. zvyšnú časť pohľadávky voči spoločnosti V., a. s., K. v sume 84 700 000 Sk, za dohodnutú odplatu 58 868 000 Sk, teda za cenu rovnajúcu sa cene, ktorú postupca dlhoval postupníkovi za akcie V., a. s., K.. V ten istý deň, t. j. 18. mája 2000, uzavrel žalovaný so spoločnosťou D. L. a C. N. T. L. dohody o vzájomnom započítaní pohľadávok. Dňa 31. júla 2000 spoločnosť C. N. T. L. ako postupca uzavrel so žalobcom ako postupníkom zmluvu o postúpení časti pohľadávky voči V., a. s., K. v sume 58 868 000 Sk, ktorú postupca získal postúpením od žalovaného a to za dohodnutú odplatu 58 868 000 Sk, teda za sumu, ktorú žalovaný dlhoval postupníkovi za akcie V., a. s. Dňa 30. októbra 2000 spoločnosť D. L. ako postupca, uzavrel so žalobcom ako postupníkom, zmluvu o postúpení

časti pohľadávky voči V., a. s., K. v sume 115 361 916 Sk, ktorú postupca získal postúpením od žalovaného za dohodnutú odplatu 115 361 916 Sk, teda za cenu rovnajúcu sa cene, ktorú postupca dlhoval postupníkovi za akcie V., a. s. Aj v tomto prípade si účastníci vzájomné pohľadávky započítali. Obe zmluvy o postúpení pohľadávky uzavreté medzi žalobcom a spoločnosťou D. L. a C. N. T. L. obsahujú zhodné ustanovenie článku 2.9., v ktorom sa postupca s postupníkom dohodli, že ak by zmluvy o odplatnom postúpení časti pohľadávky, ktorými spoločnosť D. L. A C. N. T. L. získali časť postupovanej pohľadávky voči V., a. s., vykazovali také právne vady, ktoré by mali za následok jej neplatnosť, postupca postupuje na postupníka za rovnakých podmienok ako sú dohodnuté v tejto zmluve, časť pohľadávky v sume 115 361 960 Sk resp. 58 868 000 Sk, ktorú má pre prípad postupca voči S. S., a. s., B. z titulu nesplateného záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o predaji akcií V., a. s. z 18. mája 2000. Po vykonanom dokazovaní súd vyhodnotil zmluvy o odplatnom postúpení časti pohľadávky voči V., a. s., z 18. mája 2000 v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka za neplatné. Rovnako za neplatný vyhodnotil súd aj nasledovný právny úkon, ktorým 31. júla 2000 spoločnosť D. L. postúpila na žalobcu časť pohľadávky žalovaného voči V., a. s. v sume 115 361 916 Sk. Vzhľadom na znenie článku 2.9. zmluvy o postúpení pohľadávky, uzavretej 31. júla 2000 medzi postupcom C. N. T. L. a žalobcom ako postupníkom, súd dospel k záveru, že postupca postúpil na žalobcu svoju pohľadávku v sume 58 868 000 Sk, ktorú mal voči žalovanému z titulu nesplateného záväzku zo zmluvy o predaji akcií V., a. s. z 18. mája 2000. Rovnakým spôsobom súd posúdil aj článok 2.9. zmluvy o postúpení pohľadávok uzavretej 30. októbra 2000 medzi postupcom D. L. a žalobcom ako postupníkom. Aj v tomto prípade súd konštatoval, že postupca postúpil na žalobcu svoju pohľadávku v sume 115 361 916 Sk, ktorú mal voči žalovanému z titulu nesplateného záväzku, vyplývajúceho zo zmluvy o predaji akcií V. z 18. mája 2000. Prejavy vôle zmluvných strán obsiahnuté v týchto článkoch súd vyhodnotil ako slobodné a vážne, určité a zrozumiteľné. So zreteľom na uvedené žalobe v celom rozsahu vyhovel.

Na odvolanie žalovaného vec prejednal Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací a rozsudkom z 27. augusta 2009, č. k. 2Obo 80/2009-644 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi na účet zástupcu 2 278,75 eur náhrady trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa v konaní zistil riadne skutkový stav, ktorý veľmi podrobne a zrozumiteľne v odôvodnení rozsudku opísal. Taktiež súd prvého stupňa riadne a správne v odôvodnení

rozhodnutia uvedenými právnymi úvahami dospel k záveru, že primárna zmluva o REPO obchode zo 17. decembra 1997 ako aj následné zmluvy o postúpení pohľadávky z 18. mája 2000, uzavreté medzi žalovaným ako postupcom a D. L. a C. N. T. L. sú neplatné a uznal platnosť postúpenia pohľadávok vyplývajúcich z dvoch zmlúv o kúpe akcií uzavretých 18. mája 2000 medzi D. L. a C. N. T. L. ako predávajúcim a žalovaným ako kupujúcim na základe série postúpení podľa bodov 2.9. zmlúv a to v časti pohľadávok zo zmluvy o postúpení v časti pohľadávky uzatvorenej medzi postupcom D. L. a postupníkom S., a. s., uzavretej 30. októbra 2000 na pohľadávky vo výške 115 361 916 Sk voči S. S., a. s. z obchodu-predaja akcií uzavretého postupcom 18. mája 2000 so žalovaným, zavŕšeného pripísaním akcií na majetkový účet komitenta T., a. s. zo zmluvy o postúpení časti pohľadávky, uzavretej medzi postupcom C. N. T. a postupníkom S., a. s. 31. júla 2000 na časť pohľadávky vo výške 58 868 000 Sk voči S. S., a. s., z obchodu-predaja akcií V., uzavretého postupcom 18. mája 2000 so žalovaným, zavŕšeného pripísaním akcií na majetkový účet komitenta T., a. s., z ktorých jednoznačne vyplýva právny nárok žalobcu, uplatnený v konaní. Odvolací súd z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom z 31. mája 2012, sp. zn. II.ÚS 432/2011-61 zrušil rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. augusta 2009, č. k. 2Obo 80/2009-644 v znení opravného uznesenia z 20. októbra 2009 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Rozhodol tak s odôvodnením, že rešpektovanie práva na spravodlivé súdne konanie si v danom zložitom prípade bezpochyby vyžadovalo, aby sťažovateľ dostal možnosť posúdiť, či a akým spôsobom je potrebné alebo vhodné z jeho strany reagovať na písomné vyjadrenie žalobcu k jeho odvolaniu (mutatis matandis I.ÚS 230/03). V skutočnosti sťažovateľ v predmetnom neverejnom konaní nemal žiadnu možnosť reagovať na uvedené argumenty žalobcu, ktoré nepochybne mohli ovplyvniť názor a rozhodnutie odvolacieho súdu, a preto ústavný súd dospel k záveru, že uvedené závažné procesné pochybenia najvyššieho súdu znamenali porušenie ústavných práv sťažovateľa v rozsahu, ako to je uvedené, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu samy osebe netolerovateľné.

Potom, ako bola vec vrátená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie, súd predovšetkým skúmal splnenie podmienok konania. Po ich preskúmaní odvolací súd uznesením z 13. decembra 2012, č. k. 2Obo 67/2012-771 odvolacie konanie zastavil.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že z výpisu z obchodného registra Okresného súdu Prešov zistil, že žalobca bol 24. novembra 2010 ex offio vymazaný z obchodného registra, pretože Okresný súd Prešov uznesením z 30. júla 2010, č. k. 3K4/2010-105 konkurzné konanie pre nedostatok majetku dlžníka S., a. s., P., S., IČO: X.X. zastavil.

V danom prípade žalobca zanikol počas konania bez právneho nástupcu, čo malo za následok, že odvolací súd nemohol v konaní pokračovať s jeho nástupcom. Nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania, je neodstrániteľná vada konania, pre ktorú odvolací súd poukazom na ustanovenie § 107 ods.4 O. s. p. v spojení s ustanovením § 211 ods.2 O. s. p. odvolacie konanie zastavil.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca dovolanie. Žiadal zmeniť napadnuté rozhodnutie tak, aby dovolací súd zastavil celé konanie a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal náhradu trov konania. Prípustnosť dovolania vyvodil z ustanovenia § 237 písm.f/ O. s. p., t. j., že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

V dovolaní uviedol, že žalobca ako právnická osoba zanikol bez právneho nástupcu a uvedená neodstrániteľná vada konania nepochybne zaťažuje celé konanie a vedie k zastaveniu celého konania, nielen konania o odvolaní. Odvolací súd napriek tomu zastavil len odvolacie konanie, čo má za následok, že spis sa vráti na súd prvého stupňa a neprávoplatný rozsudok nadobudne právoplatnosť a to aj napriek tomu, že žalovaný proti nemu včas a riadne podal odvolanie, o ktorom meritórne rozhodnuté nebolo a ani nemohlo byť, pričom žalovaný svoje odvolanie nevzal späť. Toto vytvára procesne absolútne patovú situáciu. Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky bolo odvolacie rozhodnutie zrušené ako nezákonné, čím sa vytvoril priestor na to, aby žalovaný opätovne mal možnosť konať pred súdom za účelom ním navrhovaného zrušenia, resp. zmeny neprávoplatného prvostupňového rozhodnutia v odvolacom konaní. Žalovaný je toho názoru, že ak odvolací súd pri opätovnom prejednaní odvolania správne zistil, že medzičasom došlo k zániku žalobcu, v odvolacom konaní bolo procesne jedinou a správnu možnosťou zastaviť celé konanie, teda vytvoriť právny stav, keď sa predmetná sporová vec bude považovať za

ukončenú zastavením konania bez vydania meritórneho rozhodnutia vo veci. Vzhľadom na postup odvolacieho súdu v danom prípade došlo len k zastaveniu odvolacieho konania, pričom zostalo akoby opomenuté neprávoplatné prvostupňové rozhodnutie, voči ktorému žalovaný podal riadne a včas odvolanie.

Je zrejmé, že neprávoplatné rozhodnutie súdu prvého stupňa, ako aj celé konanie vo veci samej, nemôže zostať nevybavené a teda jediným možným procesným dôsledkom zastavenia odvolacieho konania by bolo nadobudnutie právoplatnosti prvostupňového rozhodnutia. Táto situácia je nezákonná a zjavne arbitrárna z viacerých dôvodov:

- prvostupňové rozhodnutie nemôže nadobudnúť právoplatnosť, keďže ukladá povinnosť žalovanému plniť žalobcovi, ktorý neexistuje,
- postupom odvolacieho súdu sa voči žalovanému spôsobil nepriaznivý výsledok konania, postavený na dôvodoch, s ktorými žalovaný nesúhlasil. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky preukazne smeroval k tomu, aby mal žalovaný možnosť konať pred odvolacím súdom v záujme preskúmania prvostupňového rozhodnutia a docielenia jeho zrušenia, resp. zmeny. Ak došlo k zániku žalobcu, bolo povinnosťou odvolacieho súdu zastaviť celé konanie, nielen odvolacie, tým by síce žalovaný nemal možnosť preukázať opodstatnenosť odvolacích dôvodov, avšak v kontexte priaznivejšieho výsledku- zastavenia konania bez meritórneho rozhodnutia, bez neúspechu žalovaného vo veci by sa nedalo hovoriť o odňatí možnosti konať pred súdom. Odvolací súd vytvoril stav, keď sa bez akejkoľvek možnosti žalovaného konať bez ďalšieho stalo právoplatným rozhodnutie v neprospech žalovaného.

Dovolateľ ďalej namieta aj voči nesprávnemu právnemu posúdeniu veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). V posudzovanom prípade odvolací súd správne posúdil skutočnosť o zániku žalobcu, použil aj správny právny predpis, ktorý však nesprávne interpretoval, keď zastavil len odvolacie konanie a nie celé konanie, čo má za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.2 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníkom konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) a má náležitosti vyžadované ust. § 241 ods. 1 O. s. p., pristúpil k vecnému prejednaniu dovolania.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý je prípustný len proti zákonom výslovne určeným právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu.

V prejednávanej veci odvolací súd napadnutým uznesením zastavil odvolacie konanie. Na danú vec nemožno aplikovať ustanovenie § 239 O. s. p., preto prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 239 O. s. p. nie je daná.

Vzhľadom na obsah dovolania, ako aj na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnuté uznesenie nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd, uvedených v ustanovení § 237 O. s. p. (§ 242 ods. 1 O. s. p.), zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie netrpí niektorou z nich. V zmysle § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak : a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodol senát.

Ako vyplýva z citovaného ustanovenia zmätočnosť konania podľa § 237 písm. b/ O. s. p. spôsobuje nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania. Spôsobilosť byť účastníkom konania sa rozumie spôsobilosť subjektov mať procesné práva a povinnosti, ktoré procesné právo priznáva účastníkom konania. Ide o procesnú subjektivitu. Spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby (§ 18 ods. 1 Obč. zák.). Dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade je konanie zaťažené vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. b/ O. s. p., ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie.

V zmysle ustanovenia § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Ak po začatí konania zanikne právnická osoba, súd pokračuje v konaní s jej právnym nástupcom a ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví (§ 107 ods. 4 O. s. p.). Právnická osoba zapísaná v obchodnom registri alebo v inom zákonom určenom registri zaniká dňom výmazu z tohto registra, pokiaľ osobitné zákony neustanovujú inak (§ 20a ods. 2 Obč. zák.).

Z výpisu z obchodného registra Okresného súdu Prešov odvolací súd zistil, že žalobca bol 24. novembra 2010 vymazaný z obchodného registra ex offo potom, ako súd konkurzné

konanie pre nedostatok majetku dlžníka S., a. s. zastavil. Ďalej zistil, že v danom prípade neprichádzala do úvahy zámena či zmena účastníka na strane žalobcu, pretože žalobca nemal právneho nástupcu, čo malo za následok, že žalobca v priebehu odvolacieho konania stratil spôsobilosť byť účastníkom konania. Správne dospel odvolací súd k záveru, že ide o neodstrániteľnú podmienku konania, pre ktorú je potrebné konanie zastaviť, avšak pri rozhodovaní opomenul, že zastavením len odvolacieho konania, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa bez vecného prejednania odvolania, ktoré proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podal žalovaný, nadobudne právoplatnosť, ako keby odvolanie nebolo vôbec podané, alebo bolo vzaté žalovaným späť, čo sa nestalo. Takto nadobudne právoplatnosť nevykonateľné rozhodnutie, čo je nesprávny postup.

Podľa ust. § 211 ods. 2 O. s. p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Ako z citovaného ustanovenia vyplýva, z ustanovení pred súdom prvého stupňa možno primerane použiť aj ustanovenia o prekážkach postupu konania (§ 107 až §111).

Je potrebné prisvedčiť dovolateľovi, že ustanovenie § 107 upravuje zastavenie konania (celého) na súde prvého stupňa z dôvodu straty spôsobilosti byť účastníkom konania, ak účastník nemá právneho nástupcu. Preto jedinou správnou možnosťou bolo v prejednávanej veci zastaviť celé konanie. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti vyhodnotil dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako nesprávne rozhodnutie z dôvodov uvedených v dovolaní, čím sa stotožnil s názorom dovolateľa. Účelným sa javila dovolateľom navrhovaná zmena uznesenia dovolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 243b ods. 2 O. s. p., preto dovolací súd napadnuté uznesenie zmenil podľa § 243b ods. 2 O. s. p. tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

O trovách konania rozhodol dovolací súd podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p. tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu pomerom hlasov 5:0.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 30. júna 2014

**JUDr. Anna Marková, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: H.